

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik

4PP322 Språk-, skriv- och läsutveckling ur ett specialpedagogiskt perspektiv II, 10 högskolepoäng

Language, writing and reading development from a special education perspective II, 10 credits

Huvudområde

Pedagogik

Ämnesgrupp

Pedagogik

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1F

Fastställande

Fastställd 2019-06-19.

Reviderad 2025-11-17. Revidering av kurslitteratur.

Kursplanen gäller från och med vårtermin 2026.

Förkunskaper

Grundläggande behörighet för avancerad nivå samt särskild behörighet:

4PP321 Språk-, skriv- och läsutveckling ur ett specialpedagogiskt perspektiv I, 5 hp, eller motsvarande.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- redogöra för och analysera elevers läsning och stavning i syfte att identifiera pedagogiska insatser i lärmiljön
- kritiskt granska och problematisera lärmiljöns betydelse för elevers läsning och stavning i syfte att förebygga, identifiera och undanröja hinder och svårigheter
- utreda, identifiera och analysera språk-, skriv- och lässvårigheter ur ett kognitivt, lingvistiskt och specialpedagogiskt perspektiv
- med utgångspunkt i språk-, skriv- och läsutredningar utforma extra anpassningar och/eller åtgärdsprogram på organisations-, grupp- och individnivå
- tillämpa testteoretisk kunskap och testmetodologiska färdigheter samt kritiskt granska och problematisera test, testande och diagnostisk verksamhet
- redogöra för och diskutera vetenskapliga och samhällliga aspekter på läs- och skrivundervisningen ur ett nationellt, internationellt och historiskt perspektiv

Innehåll

Kursen behandlar läs- och skrivprocessen med särskilt fokus på fonologisk förmåga, ordavkodning, språkförståelse och stavning. Studenten tränas i att kritiskt granska och problematisera lärmiljön och dess betydelse för elevers läs- och skrivutveckling.

I kursen diskuteras läs- och skrivsvårigheter ur specialpedagogiskt, lingvistiskt och kognitivt perspektiv, inbegripet neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Studenten får tolka, analysera och bedöma svårigheter i läsning och stavning samt rekommendera åtgärder för träning och/eller kompensation på organisations-, grupp- och individnivå.

Vidare introduceras studenten för grundläggande testteori och testmetodik samt olika perspektiv på utredningar och test. Dessutom studeras läsundervisning nationellt och internationellt ur ett historiskt och samhällsligt perspektiv med fokus på specialpedagogiska insatser.

Professionsbas och professionell progression

Kursens innehåll bidrar till att utveckla speciallärarens yrkeskunnande vad gäller förmågan och betydelsen av att se hur människors olikheter kan förstås på olika sätt i den pedagogiska verksamheten i syfte att uppmärksamma hur specialpedagogisk kompetens kan bidra till förnyelse och utveckling. Kursen fördjupar studentens grundläggande teoretiska kunskaper inom fältet språk-, skriv- och läsutveckling relaterat till den kommande professionen som speciallärare. Vidare genomför studenten en pedagogisk läs- och skrivutredning där åtgärder i lärmiljön fokuseras.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Kursen bidrar till utveckling av vetenskaplig förmåga genom fördjupat tillägnande och förståelse av vetenskaplig litteratur samt genomförande av verksamhetsbesök där olika vetenskapliga metoder berörs. Särskild fördjupning sker i intervju som metod. Vidare fördjupas studentens vetenskapliga förhållningssätt genom problematisering av olika teoribildningar inom fältet skriv- och läsutveckling.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar och seminarier.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Kursen examineras genom tre skriftliga och fyra muntliga provmoment. Resultatnoteringar från provmomenten utgör underlag för examination av kursen som helhet. När samtliga resultatnoteringar är genomförda fastställer examinator betyget på examinerade moment för kursen som helhet om 10 hp. För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppfyllda. För betyget Väl godkänd på kursen som helhet ska två tredjedelar av kursens moment erhållit betyget Väl godkänd.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:
4PP222, Särskilt stöd i språk-, skriv- och läsutveckling II, 10 hp.

Kurslitteratur och övriga läromedel

David, Matthew & Sutton, Carole (senaste upplaga). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur. (Kap. 6, 10 s.).

Druid Glentow, Birgit (senaste upplaga). *Förebygg och åtgärda läs- och skrivsvårigheter*. Stockholm: Natur och Kultur. (Kap. 6-7, 9, 37 s.).

Dyslexiföreningen (2021). *En utredningsmodell*. Tillgänglig på Internet. (16 s.).

Ehri, Linnéa (2005). *Development of sight word reading: Phases and findings*. Erhålles genom institutionen för pedagogik och lärande. (20 s.).

Ericson, Britta (senaste upplaga). *Utredning av läs- och skrivsvårigheter*. Lund: Studentlitteratur. (Kap. 5-6, 11, 106 s.).

Eriksson, Jessica, Engborg, Annsofie & Norén, Sofia (senaste upplaga). *Lära barn att läsa: vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Stockholm: LegiLexi. (245 s.).

Fishbein, Siv (red.) (senaste upplaga). *Ungdomar läser och skriver - specialpedagogiska perspektiv*. Lund: Studentlitteratur. (Kap 6-8, 11 och 13, 85 s.).

Fouganthine, Anna (2012). *Dyslexi genom livet*. Diss. Stockholm: Stockholms

universitet. (kap 2, 73 s.). ISBN 9789174475630.

Hjälme, Anita (1999). *Kan man bli klok på läsdebatten?* Doktorsavhandling, Uppsala: Ekelunds Förlag AB. (Kap. 1-2,10,11, 85 s.). ISBN: 9164613151.

Høien, Torleiv & Lundberg, Ingvar (senaste upplaga). *Dyslexi. Från teori till praktik*. Stockholm: Natur och Kultur. (270 s.).

Jacobson, Christer (2015). *Testning och testmetodik*. Erhålles genom institutionen för pedagogik och lärande. (14 s.).

Kamhi, Alan (Ed.) & Catts, Hugh (senaste upplagan). *Language and Reading Disabilities*. Third Edition. Boston. Pearson. (Kap. 1-4,6-7, 174s.).

Lundberg, Ingvar & Herrlin, Katarina (senaste upplaga). *God läsutveckling*. Stockholm: Natur och Kultur (83 s.).

Oakhill, Jane, Cain, Kate & Elbro, Carsten (senaste upplaga). *Läsförståelse – insikt och undervisning*. Stockholm: Liber. (192 s.).

Skolforskningsinstitutet (2019). *Läsförståelse och undervisning om lässtrategier*. Systematiskt översikt. 2019:02. Soln: Skolforskningsinstitutet. (delar av) (6 s.). ISBN: 9789198438383.

Skolverket (2022). *Kommentarer till allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram* Stockholm: Skolverket. (42 s.).

Skolverket (2023). *PISA 2022, 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, läsförståelse och matematik*. Stockholm: Skolverket. (76 s.).

Skolverket (2023). *PIRLS 2021. Läsförmågan hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv*. Stockholm: Skolverket. (88 s.).

Vetenskapsrådet (2015). *Kunskapsöversikt om läs- och skrivundervisning för yngre elever*. Stockholm: Vetenskapsrådet. ISBN: 9789173072670.

Westlund, Barbro (2015). *Aktiv läskraft; Att undervisa i lässtrategier för förståelse Fk-årskurs 3*. Stockholm: Natur & Kultur. (280 s.). **alternativt**.

Westlund, Barbro (2015). *Aktiv läskraft, Mellanstadiet*. Stockholm: Natur & Kultur. (280 s.). **alternativt**.

Westlund, Barbro (2015). *Aktiv läskraft, Högstadiet*. Stockholm: Natur & Kultur. (280 s.).

Vetenskapliga artiklar tillkommer, ca 400 sidor.